
Obsah

O autorovi	V
Úvod.....	VII
Seznam použité literatury	XVII
Seznam použitých zkratek	XXV

§ 1 Základní instituty a pojmy správního práva

I. Veřejná správa a správní právo	1
1. Veřejná správa jako součást veřejné moci	1
2. Správní právo, právní dualismus	9
3. Učebnice a další literární prameny správního práva.....	14
II. Prameny správního práva	17
1. Pojem a druhy pramenů správního práva	17
1.1 Ústavní pořádek	18
1.2 Mezinárodní smlouvy	19
1.3 Právo Evropské unie	20
1.4 Zákony	23
1.5 Prováděcí právní předpisy veřejné správy	26
1.6 Statutární předpisy územních samosprávných celků	28
1.7 Obecné právní principy.....	30
1.8 Správní praxe	31
2. Publikace právních předpisů	32
III. Správněprávní vztahy	37
1. Pojem a způsoby vzniku správněprávních vztahů	37
2. Členění správněprávních vztahů.....	40
3. Veřejná subjektivní práva a veřejné povinnosti	40
4. Problém zneužití subjektivních veřejných práv	44
IV. Princip zákonnosti a dobré správy v činnosti veřejné správy.....	47
V. Podmínky výkonu pravomoci.....	51

§ 2 Organizace veřejné správy

I. Vymezení nositelů a vykonavatelů veřejné správy.....	57
1. Základní pojmy	57
2. Nositelé (subjekty) veřejné správy	58
2.1 Stát	59
2.2 Veřejnoprávní korporace.....	60
2.3 Veřejný ústav.....	61
2.4 Veřejný podnik.....	62

2.5	Veřejný fond.....	63
2.6	Další veřejnoprávní subjekty	64
2.7	Osoby soukromého práva	64
3.	Výkonavatelé veřejné správy	65
4.	Působnost a pravomoc	67
5.	Prameny úpravy organizace veřejné správy	70
II.	Principy organizace veřejné správy	72
1.	Princip centralizace a decentralizace	73
2.	Princip koncentrace a dekoncentrace.....	73
3.	Princip organizační (služební) a pouhé instanční nad- a podřízenosti.....	74
4.	Princip územní a věcný.....	75
5.	Princip monokratický a kolegiální.....	75
6.	Princip subsidiarity	76
III.	Výkonavatelé státní správy České republiky	77
1.	Přímí vykonavatelé	77
1.1	Vláda	77
1.2	Ministerstva a jiné správní úřady	79
1.3	Veřejné sbory	86
1.4	Prezident republiky	88
2.	Orgány územních samosprávných celků	89
3.	Další vykonavatelé státní správy	91
IV.	Územní samospráva.....	93
1.	Pojem a prameny právní úpravy	93
2.	Základní znaky územních samosprávných celků.....	95
2.1	Územní základ	95
2.2	Osobní základ	98
2.3	Právo na samosprávu a právní subjektivita (osobnost).....	100
3.	Druhy obcí	102
4.	Působnost územních samosprávných celků.....	105
4.1	Obecně k působnosti.....	105
4.2	Samostatná působnost.....	107
4.3	Přenesená působnost.....	110
5.	Orgány obcí a krajů.....	111
5.1	Obecně	111
5.2	Orgány obce.....	112
5.3	Orgány kraje.....	115
6.	Místní a krajské referendum	117
7.	Kontrola a dozor nad činností územních samosprávných celků.....	118
7.1	Obecně	118
7.2	Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce	120
7.3	Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje.....	121
7.4	Dozor nad výkonem přenesené působnosti vykonávané orgány obce.....	121
7.5	Dozor nad výkonem přenesené působnosti vykonávané orgány kraje	121
V.	Profesní samospráva	122
VI.	Zaměstnanci veřejné správy	125

1. Obecně k právní úpravě veřejné služby	125
2. Základní požadavky na výkon veřejné služby	129
3. Prameny úpravy veřejné služby	132
4. Státní zaměstnanci ve státní službě.....	135
4.1 Osoby podléhající režimu státní služby	135
4.2 Organizace a správa státní služby	137
4.3 Služební předpisy a příkazy k výkonu služby	138
4.4 Vznik, změny a skončení služebního poměru.....	141
4.5 Osobní spis a služební hodnocení.....	143
4.6 Kárná odpovědnost státních zaměstnanců	144
5. Úředníci územních samosprávných celků	144

§ 3 Správní činnosti

I. Skupiny správních činností.....	146
II. Abstraktní akty	148
1. Vnitřní předpisy	148
2. Statutární předpisy	151
3. Provozní, ústavní a podobné řády.....	152
III. Správní akty.....	152
1. Pojem a znaky.....	152
2. Druhy správních aktů.....	154
3. Náležitosti správních aktů.....	164
4. Vlastnosti správních aktů.....	166
4.1 Platnost.....	166
4.2 Účinnost.....	167
4.3 Právní moc.....	169
4.4 Vykonatelnost a jiné právní účinky.....	173
5. Řetězení, subsumpce a integrace správních aktů.....	174
6. Fikce vydání správního aktu	176
7. Vady správních aktů a jejich náprava	177
7.1 Formálně vadné správní akty.....	177
7.2 Nezákonné správní akty.....	178
7.3 Věcně nesprávné správní akty	179
7.4 Náprava vadných správních aktů.....	180
7.5 Nicotné správní akty	180
IV. Opatření obecné povahy	182
1. Pojetí opatření obecné povahy.....	182
2. Vznik opatření obecné povahy	184
3. Pozbytí účinků opatření obecné povahy	185
4. Přezkum opatření obecné povahy	185
V. Veřejnoprávní smlouvy.....	186
1. Pojem a význam veřejnoprávních smluv	186
2. Druhy veřejnoprávních smluv	189
2.1 Koordinační veřejnoprávní smlouvy	189
2.2 Subordinační veřejnoprávní smlouvy.....	190
2.3 Veřejnoprávní smlouvy mezi adresáty veřejné správy.....	190
3. Uzavírání veřejnoprávních smluv, jejich přezkum a řešení sporů.....	191
VI. Faktické úkony	192

1. Pojem a základní znaky faktických úkonů (reálných aktů)	192
2. Faktické pokyny	194
3. Bezprostřední zásahy	196
4. Zajišťovací úkony	197
5. Exekuční úkony	197
VII. Neregulativní úkony	198
1. Pojem, znaky a základní procedurální pravidla	198
2. Osvědčení	200
3. Ověření	201
4. Posudky, stanoviska a vyjádření	201
§ 4 Dozorčí a kontrolní činnosti veřejné správy	
I. Pojem a druhy dozorčích a kontrolních činností veřejné správy	203
II. Správní dozor	204
1. Pojem	204
2. Členění	207
3. Fáze správního dozoru	209
3.1 Fáze zjišťovací a hodnotící	209
3.2 Fáze nápravná	211
III. Instanční dozor	213
IV. Služební dozor	214
V. Dozor nad veřejnoprávními korporacemi	214
VI. Finanční kontrola	215
VII. Přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti	216
§ 5 Veřejnoprávní úprava práv k věcem	
I. Veřejné užívání	218
1. Charakteristika, obsah a druhy veřejného užívání	218
1.1 Obecné užívání	219
1.2 Zvláštní užívání	220
1.3 Užívání veřejných ústavů	220
2. Příklady obecného a zvláštního veřejného užívání	221
II. Vyvlastnění a omezení vlastnických práv	224
1. Pojem a ústavněprávní podmínky vyvlastnění a omezení vlastnických práv	224
1.1 Meze vlastnického práva	224
1.2 Zásahy ve formě vyvlastnění a nuceného omezení vlastnického práva	226
1.3 Podmínky pro vyvlastnění a nucené omezení vlastnického práva	226
2. Vyvlastnění pozemků a staveb	227
2.1 Podmínky vyvlastnění (§ 3 až 5, § 10 VyvlZ)	228
2.2 Důsledky vyvlastnění (§ 6 až 8 VyvlZ)	230
2.3 Vyvlastňovací řízení (§ 15 až 25 VyvlZ)	230
2.4 Projednání vyvlastnění v řízení před soudem (§ 28 VyvlZ)	232
2.5 Zrušení vyvlastnění (§ 26 až 27 VyvlZ)	232

2.6 Vyvlastnění pro uskutečnění dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací.....	232
3. Vyvlastnění za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.....	233
4. Příklady dalších omezení majetkových práv	233

§ 6 Trestní právo správní (přestupkové právo)

I. Pojem a základní zásady správního trestání	239
1. Pojem	239
2. Základní zásady správního trestání.....	241
2.1 Zásady pro trestní právo správní hmotné.....	242
2.2 Zásady procesní	244
II. Druhy správních deliktů	249
III. Přestupky	250
1. Prameny právní úpravy.....	250
2. Pojem přestupek.....	251
3. Odpovědnost jednotlivých skupin osob za přestupek.....	256
3.1 Odpovědnost fyzické osoby za přestupek.....	256
3.2 Odpovědnost právnické osoby za přestupek.....	260
3.3 Odpovědnost podnikající fyzické osoby za přestupek.....	261
4. Znaky přestupku	262
4.1 Okolnosti vylučující protiprávnost	262
4.2 Obecné požadavky na subjekt přestupku (pachatele).....	264
4.3 Znaky skutkové podstaty	264
5. Skutek	268
6. Působnost přestupkových zákonů.....	273
6.1 Časová působnost (§ 2 PřesZ)	273
6.2 Územní působnost.....	274
6.3 Osobní působnost.....	275
7. Zánik odpovědnosti za přestupek	279
8. Správní tresty	281
8.1 Druhy správních trestů a pravidla jejich ukládání	282
8.2 Ukládání jednotlivých druhů správních trestů a jejich výkon	285
9. Ochranná opatření.....	288
10. Řízení o přestupcích	289
10.1 Příslušnost.....	289
10.2 Účastníci řízení a další subjekty řízení	291
10.3 Postup před zahájením řízení (§ 73 až 76 PřesZ)	295
10.4 Zahájení řízení	296
10.5 Některé postupy v průběhu řízení.....	297
10.6 Skončení řízení před správním orgánem.....	300
10.7 Zvláštní druhy řízení o přestupku	302
10.8 Řízení o opravných a dozorcích prostředích a nové rozhodnutí.....	304
10.9 Evidence přestupků (§ 106 až 108 PřesZ, § 16i až 16k RejTr)	307
IV. Správní disciplinární delikt.....	307
1. Pojem	307
2. Druhy disciplinárních deliktů	308
2.1 Kárná provinění státních zaměstnanců	308
2.2 Kázeňské přestupky příslušníků bezpečnostních sborů.....	309

2.3	Kázeňské přestupky vojáků z povolání	309
2.4	Kázeňské přestupky osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence	310
2.5	Disciplinární delikty členů profesních komor	310
2.6	Žáci a studenti škol a školských zařízení	315
2.7	Děti umístěné ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy	315
2.8	Studenti vysokých škol	316
V.	Správní pořádkové delikty	316

§ 7 Správní řízení

I.	Charakteristika správního řízení	320
II.	Vývoj obecné právní úpravy správního řízení	323
III.	Systematika a předmět úpravy správního řádu	330
IV.	Základní zásady činnosti správních orgánů	331
V.	Prameny obecné a zvláštních úprav správního řízení	337
VI.	Subjekty správního řízení	340
1.	Pojem a skupiny subjektů správního řízení	340
2.	Správní orgány	340
2.1	Příslušnost	341
2.2	Vyloučení z projednávání a rozhodování věci	343
3.	Účastníci řízení	345
4.	Další subjekty řízení	349
VII.	Procesní zásady správního řízení	350
VIII.	Postup před zahájením řízení	359
IX.	Průběh řízení v prvním stupni	361
1.	Zahájení řízení	361
2.	Podmínky řízení	363
3.	Vybrané instituty průběhu řízení	364
3.1	Komunikace mezi správním orgánem, účastníky řízení a dalšími osobami	364
3.2	Doručování	365
3.3	Ústní jednání	371
3.4	Lhůty a počítání času	371
3.5	Ochrana před nečinností	374
3.6	Podklady pro vydání rozhodnutí	374
3.7	Zajištění účelu a průběhu řízení	377
3.8	Přerušování řízení	378
3.9	Zastavení řízení	378
3.10	Lhůty pro vydání rozhodnutí	379
4.	Rozhodnutí	380
X.	Opravné a dozorčí prostředky ve správním řízení	385
1.	Význam opravného řízení, druhy opravných a dozorčích prostředků	385
2.	Odvolaání	388
3.	Rozklad	395
4.	Odpor	395
5.	Obnova řízení	396
6.	Navrácení v předešlý stav (§ 41 SpŘ)	399

	7. Přezkumné řízení	400
	8. Nové řízení a nové rozhodnutí.....	403
	XI. Exekuce	404
§ 8	Kontroly veřejné správy	
	I. Rozdělení kontrol veřejné správy	409
	II. Parlamentní kontrola.....	410
	III. Kontrola Ústavním soudem	414
	1. Postavení Ústavního soudu.....	414
	2. Pravomoci Ústavního soudu umožňující kontrolu činnosti veřejné správy.....	415
	2.1 Rozhodování o návrzích na zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem [čl. 87 odst. 1 písm. b) Úst]	416
	2.2 Rozhodování o ústavních stížnostech proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených práv a svobod [čl. 87 odst. 1 písm. d) Úst].....	419
	2.3 Rozhodování o ústavních stížnostech orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu [čl. 87 odst. 1 písm. c) Úst].....	423
	2.4 Rozhodování v některých věcech politických stran [čl. 87 odst. 1 písm. j) Úst]	424
	2.5 Rozhodování kompetenčních sporů [čl. 87 odst. 1 písm. k) Úst]	424
	3. Závaznost rozhodnutí Ústavního soudu.....	425
	IV. Soudní kontroly veřejné správy	427
	1. Význam a druhy soudních kontrol.....	427
	2. Rozhodování civilních soudů podle části páté OSŘ.....	433
	3. Prejudiciální posuzování podzákonných právních předpisů a správních aktů	437
	4. Soudní ochrana ve věcech omezení osobní svobody.....	438
	5. Soudní kontrola některých utajovaných činností.....	441
	V. Kontrola veřejné správy státním zastupitelstvím.....	443
	VI. Nejvyšší kontrolní úřad	445
	VII. Veřejný ochránce práv	449
	VIII. Petice, stížnosti a jiná mimoprocesní podání.....	453
	IX. Právo na přístup k informacím o činnosti veřejné správy	456
	1. Princip publicity veřejné správy	456
	2. Utajování informací a povinnost mlčenlivosti.....	457
	3. Zákon o svobodném přístupu k informacím	459
	Režimy poskytování informací (§ 4 odst. 1 SvInf).....	461
	4. Poskytování informací o životním prostředí.....	464
	5. Další případy povinnosti informovat veřejnost o činnosti veřejné správy	465
§ 9	Správní soudnictví	
	I. Pojem a základní typy správního soudnictví	466
	II. Vývoj správního soudnictví na území dnešní České republiky.....	470
	III. Pravomoc, příslušnost a obsazení soudů rozhodujících ve správním	

	soudnictví.....	477
IV.	Nejvyšší správní soud.....	479
V.	Obecná ustanovení o řízení.....	481
VI.	Řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.....	484
VII.	Řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu.....	492
VIII.	Řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu.....	494
IX.	Řízení ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda.....	497
X.	Zvláštní řízení ve věcech politických stran a politických hnutí (§ 94 až 96 SŘS).....	498
XI.	Řízení o kompetenčních žalobách.....	499
XII.	Řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části (§ 101a až 101d SŘS).....	502
XIII.	Řízení o zrušení služebního předpisu (§ 101e až 101f SŘS).....	504
XIV.	Opravné prostředky ve správním soudnictví.....	505
	1. Kasační stížnost (§ 102 až 110 SŘS).....	506
	2. Obnova řízení (§ 111 až 119 SŘS).....	508
§ 10 Odpovědnost za škodu a nemajetkovou újmu způsobenou výkonem veřejné správy		
I.	Škoda a nemajetková újma způsobená výkonem veřejné moci.....	510
II.	Doktríny odpovědnostního vztahu vyvolaného výkonem veřejné moci.....	511
III.	Základní právo podle Listiny.....	514
IV.	Obecné a zvláštní úpravy odpovědnostních vztahů.....	515
	1. Odpovědnost za škodu (majetkovou újmu) a nemajetkovou újmu způsobenou v důsledku nezákonného rozhodnutí a nesprávného úředního postupu.....	515
	2. Odpovědnost za škodu vzniklou v důsledku protiprávního stavu vyvolaného výkonem veřejné moci.....	515
V.	Zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.....	517
	1. Subjekty a podmínky odpovědnosti za škodu a nemajetkovou újmu.....	517
	2. Odpovědnost státu.....	518
	3. Odpovědnost územních samosprávných celků (§ 19 až 22 OdpŠk).....	521
	4. Regresní úhrada (§ 16 až 18, § 23 až 25 OdpŠk).....	521
VI.	Odpovědnost za škodu způsobenou jiným nositelem veřejné správy.....	522
	Summary.....	523
	Věcný rejstřík.....	526